

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України

Національний університет водного господарства та природокористування

Навчально-науковий інститут права

Кафедра суспільних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк

« » 2018 р.

07-03-114

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

«ІНЖЕНЕРНА ПЕДАГОГІКА»

«ENGINEERING PEDAGOGY»

для здобувачів II (магістерського) рівня освіти усіх спеціальностей НУВГП
денної форми навчання

for applicants of the second (master's) level of education of all specialties of
NUVGP of full-time education

Національний університет
водного господарства
та природокористування

07-03-114 Робоча програма навчальної дисципліни «Інженерна педагогіка» для здобувачів II (магістерського) рівня освіти усіх спеціальностей НУВГП денної форми навчання. – Рівне: НУВГП, 2018. – 15 с.

Розробник: Кочубей А.В., канд. пед. н., доцент кафедри суспільних дисциплін

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри суспільних дисциплін

Протокол від 07 березня 2018 р. № 11

Зав. кафедри суспільних дисциплін

Ю.П. Олексін

07 березня 2018 р.

Схвалено науково-методичною комісією НУВГП

Протокол № від « » 2018 р.

Голова науково-методичної ради _____

О.А. Лагоднюк

« » 2018 року

© К-55 Кочубей А.В., 2018

© НУВГП, 2018

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни за вибором «Інженерна педагогіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів за всіма напрямками підготовки.

Згідно Статті. 55 Закону України «Про вищу освіту», посади науково-педагогічних працівників можуть займати особи, які мають науковий ступінь або вчене звання, а також особи, які мають ступінь магістра.

Навчальна дисципліна «Інженерна педагогіка» забезпечує формування професійних компетентностей щодо педагогічної діяльності випускників аспірантури на випускових кафедрах із інженерних спеціальностей. Навчальна дисципліна належить до складової освітньо-наукової програми, що забезпечує набуття універсальних компетентностей.

Предмет навчальної дисципліни – процес навчання і підготовки фахівців з інженерних спеціальностей.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу передбачає наявність базових знань із курсів: «Педагогіка», «Психологія», «Конфліктологія», «Філософія», «Педагогіка та методика викладання у вищій школі»; роботу над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на заняттях, самостійну роботу та виконання окреслених завдань.

Вимоги до компетенцій визначено галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

Навчальну програму дисципліни «Інженерна педагогіка» розроблено відповідно до структури та змісту начальних посібників, які рекомендовано для студентів вищих навчальних закладів технічного напрямку.

Курс «Інженерна педагогіка» посідає особливо важливе місце в загальній структурно-логічній схемі підготовки фахівця. Він належить до гуманітарних дисциплін, які пов'язані з вивченням особливостей формування особистості майбутнього фахівця; розкриває теорію і методику проєктувальних, конструктивних, комунікативних, управлінських і інших функцій; теорію і методику навчання технічним, технологічним компетенціям, формування специфічних способів інженерної діяльності; займається вивченням принципів, методів, процедур проєктування змісту освіти на рівні системи (навчальних планів, спеціальностей) і навчального предмету, відбором і структуризацією навчального матеріалу. життя. Дисципліна «Інженерна педагогіка» покликана навчати студентів розуміти та аналізувати факти та закономірності інженерно-педагогічних явищ, основні категорії та методи формування особистості майбутнього фахівця в навчально-виховному процесі. Вивчення теоретичного матеріалу супроводжується практичними заняттями, роздавальним і відеоматеріалом за розділами навчальної дисципліни.

Ключові слова: педагогіка, інженерна педагогіка, педагогічні явища, особистість майбутнього фахівця, інтегральна компетентність, саморозвиток, гуманітарна освіта інженера, технічно-гуманітарне освітнє середовище.

Abstract

The curriculum of the discipline "Engineering Pedagogy" is developed in accordance with the structure and content of the initial manuals, which are recommended for students of higher educational institutions of technical direction.

The course "Engineering Pedagogy" has a particularly important place in the general structural-logical scheme of training a specialist. It belongs to the humanities, which are connected with the study of the peculiarities of the formation of the personality of a future specialist; reveals the theory and methodology of design, constructive, communicative, managerial and other functions; the theory and methodology of teaching technical and technological competencies, the formation of specific methods of engineering activity; is engaged in studying the principles, methods, procedures for designing the content of education at the system level (curricula, specialties) and subjects, the selection and structuring of educational material. life. The discipline "Engineering Pedagogy" is intended to teach students to understand and analyze the facts and regularities of engineering and pedagogical phenomena, the main categories and methods of forming the personality of a future specialist in the educational process. The study of the theoretical material is accompanied by practical classes, distribution and video materials by sections of the discipline.

Key words: pedagogy, engineering pedagogy, pedagogical phenomena, personality of the future specialty, integral competence, self-development, humanitarian education of an engineer, technical and humanitarian educational environment.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань Напрямок підготовки Освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Для студентів усіх напрямів підготовки	За вибором
Модулів – 1		Рік підготовки
Змістових модулів – 2		5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр
Загальна кількість годин – 90		10-й
		Лекції
		18 год.
		Семінарські
		12 год.
		Самостійна робота
	60 год.	
	Індивідуальні завдання:	
	год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2, СРС – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Форма контролю – залік

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33 % до 66 %;

для заочної форми навчання – 4 % до 96 %;

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Вивчення дисципліни «Інженерна педагогіка» передбачає здобуття майбутніми фахівцями уявлень про рівень технологічної культури інженерів, про професійні вимоги до інженера в постіндустріальному суспільстві, професійну мобільність і конкурентоспроможність на ринку праці; про можливості самоосвіти і самовдосконалення; про гуманітарні якості майбутнього фахівця.

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування майбутнього фахівця, який поєднує в собі інженерно-педагогічні компетенції, пов'язані зі здатністю вирішувати технічні завдання, системно мислити, проектувати та конструювати технічні будови, розумітися у питаннях охорони праці певної галузі, економіки, уміннями працювати з людьми, організовувати навчально-виховний процес у навчальному закладі, бути керівником і вихователем; підвищувати свою гуманітарну освіту.

Основні завдання навчальної дисципліни:

Педагогічні компетентності:

- створити якісне робоче й навчальне середовище;
- використовувати в навчально-виховному процесі знання студентів, поглиблювати їх та розвивати критичне мислення;
- стимулювати у студентів інтерес і творчість;
- стимулювати у студентів: рефлектувати їх особисті знання; самостійно відповідати за своє навчання.

Професійно-дидактичні компетентності:

- забезпечувати якість освіти відповідно до вимог Національної рамки кваліфікацій і Стандартів вищої освіти;
- формулювати навчальні цілі та обирати відповідний навчальний матеріал і його структуру;
- розробляти та проводити всі види занять у вищому навчальному закладі;
- обирати оптимальні методи навчання та аналізувати результати їх використання;
- забезпечувати умови ефективного навчального процесу під час проведення занять;
- критично оцінювати свої навчальні заняття;
- самостійно засвоювати педагогічну літературу.

Компетентності контролю:

- розробляти засоби діагностики результатів навчання;
- оцінювати навчальні досягнення студентів та використовувати результати для управління навчальним процесом.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми магістри після засвоєння навчальної дисципліни повинні мати **знання:**

- історії розвитку інженерії і інженерної освіти, сучасних завдань інженерної освіти;
- принципів дидактики та основних принципів освіти в Україні;
- системи та структури освіти України;
- структури стандартів вищої освіти;
- змісту стандартів вищої освіти та освітньо-професійної програми своєї

- вимог до складу і змісту навчально-методичної документації з спеціальності та дисципліни;
- психолого-дидактичних основ навчального процесу;
- таксономії цілей навчального процесу;
- методів активізації пізнавальної діяльності студентів;
- особливостей методики проведення практичних занять з інженерних навчальних дисциплін;
- дидактики лабораторних занять і комп'ютерного практикуму;
- принципів контролю навчальних досягнень студентів та аналізу його результатів;
- сутності нових та інформаційних технологій навчання у вищій школі.

уміння:

- організувати та аналізувати свою педагогічну діяльність;
- планувати навчальні заняття згідно з робочою програмою;
- розробляти зміст, проводити структурування навчального матеріалу та проводити заняття різних видів;
- забезпечувати послідовність викладення матеріалу та міждисциплінарні зв'язки;
- обирати методи та засоби навчання і контролю;
- здійснювати контроль і оцінку його результатів та проводити корекцію процесу навчання;
- організувати та керувати пізнавальною діяльністю студентів, формувати у студентів критичне мислення та уміння здійснювати діяльність за всіма її складовими;
- аналізувати навчальну та навчально-методичну літературу і використовувати її в педагогічній практиці;
- мати уяву про:
 - методи складання тестів з інженерних навчальних дисциплін та комплексних контрольних завдань зі спеціальності;
 - можливості застосування комп'ютерних технологій у навчальному процесі;
 - дидактичні принципи побудови електронних навчальних посібників.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Інженерна педагогіка як наука

Тема 1. Розвиток інженерної освіти. Мета і завдання навчальної дисципліни «Інженерна педагогіка», її місце в професійній підготовці магістра. Становлення і розвиток інженерної освіти. Сучасні міжнародні вимоги до інженерної освіти. Предмет і завдання інженерної педагогіки. IGIP – Міжнародне товариство з інженерної педагогіки. Європейський реєстр IGIP – «Європейський інженер-педагог». Національна рамка кваліфікацій. Рівні та ступені вищої освіти. Основні поняття професійної сфери – кваліфікація, професія, спеціальність. Рівні професійної діяльності. Основні принципи освіти в Україні.

Тема 2. Психолого-дидактичні основи процесу навчання. Сутність та взаємозв'язок основних понять теорії навчання: знання, навички, уміння, досвід, компетентності, педагогічний процес, дидактична система, зміст освіти і навчання, методи і засоби навчання. Психологічна модель процесу пізнання. Сутність психологічних процесів пізнавальної діяльності та управління ними у процесі навчання. Структура і зміст дидактичного процесу. Рівні навчання, викладання та засвоєння навчальної інформації. Таксономія освітніх цілей Б. Блюма. Закони та принципи дидактики. Основний закон дидактики та його практичне значення. Основні принципи в дидактиці: науковості, системності, доступності, свідомості, зв'язку теорії та практики, єдності колективного й індивідуального, наочності, технологічності. Правила практичної реалізації принципів дидактики. Мотиви навчання та управління мотивацією.

Тема 3. Основні види навчальних занять і методи навчання. Організаційні форми навчального процесу і види навчальних занять. Лекції, практичні та семінарські заняття, лабораторні роботи, індивідуальні навчальні заняття, консультації, індивідуальні завдання, самостійна робота студентів. Роль та місце лекції у вищому навчальному закладі. Переваги та недоліки лекційного методу навчання. Головні дидактичні завдання лекції. Типи лекцій, їх призначення та особливості. Основні дидактичні вимоги до лекції. Зміст та структура лекції. Управління пізнавальною діяльністю студентів. Методи активізації пізнавальної діяльності. Стимули активізації пізнавальної діяльності студентів. Методика читання лекції. Лекторські дані. Призначення, зміст і методика проведення практичних занять з інженерних навчальних дисциплін. Види семінарських занять, їх цілі та завдання, методика проведення. Дидактика лабораторних занять та комп'ютерного практикуму. Вимоги до методичного забезпечення лабораторних занять та комп'ютерного практикуму.

Тема 4. Педагогічна комунікація. Гуманізація освіти, як основа педагогічної комунікації. Функції педагогічної комунікації. Зміст та структура педагогічного спілкування у вищій школі. Стилі педагогічного спілкування. Культура і техніка мовлення педагога. Емоційно-творчий аспект педагогічного спілкування.

Тема 5. Особливості виховання майбутніх інженерів. Сутність вимог до соціально-особистісних компетентностей сучасного інженера. Сутність основних принципів і методів формування соціально-особистісних компетентностей студентів. Психологічні особливості розуміння викладачем особистості студента. Педагогічний такт. Методи розв'язання педагогічних конфліктів.

Тема 6. Методичне забезпечення навчального процесу. Склад навчально-методичної документації з спеціальності. Призначення та структура навчальних і робочих навчальних планів. Склад навчально-методичної документації з навчальної дисципліни. Вимоги до структури і змісту програми навчальної дисципліни та робочої програми кредитного модуля.

Змістовий модуль 2. Сучасні проблеми інженерної педагогіки

Тема 7. Система забезпечення якості освіти. Призначення та склад системи забезпечення якості освіти. Система стандартів вищої освіти.

Європейська рамка кваліфікацій EUR-ACE (євроінженера). Структура і зміст та стандарту вищої освіти та освітньої програми. Основні характеристики системи контролю якості навчання. Цілі та завдання контролю якості навчання. Основні фактори, що впливають на якість навчання. Об'єкт і предмет контролю. Вимоги до системи контролю. Валідність, надійність, достовірність та ефективність контролю. Види та рівні контролю, їх завдання, цілі та функції. Форми контролю. Проблеми педагогічної діагностики. Методи педагогічної кваліметрії, типи кваліметричних шкал. Проблема вибору інтервалів шкали. Порівняльний аналіз систем оцінювання, особливості ECTS-системи. Вимоги до контрольних завдань. Використання таксономії Б. Блюма при розробленні контрольних завдань. Складність та трудомісткість завдання. Тривалість контролю. Сутність тестового контролю. Критерії та методи обробки результатів контролю.

Тема 8. Нові технології навчання. Загальна характеристика педагогічних технологій. Кредитно-модульна організація навчального процесу. Модульно-рейтингові системи оцінки якості навчання. Ігрові методи навчання. Основні ознаки ігрових методів. Особливості організації ділових ігор, розігрування ролей, мозкового штурму, ігрового проектування. Основні принципи побудови ділової гри. Основні принципи дистанційних технологій навчання. Дидактичні вимоги до електронних посібників.

Тема 9. Гуманітарна освіта майбутніх фахівців інженерної (будівельної, економічної, юридичної та ін.) галузей. Зміст гуманітарної освіти та визначення змістових елементів системно-структурного аналізу поняття динаміки змісту гуманітарної освіти; гуманітарні якості майбутнього фахівця. Підходи до формування гуманітарної освіти у технічних ВНЗ України і за кордоном. Педагогічні технології формування змісту гуманітарної освіти у ВНЗ технічного спрямування (проектне навчання, сугестивне, «Створення ситуації успіху», інтерактивні, тренінгові, знаково-контекстне навчання). Педагогічна інтеграція як основний концепт формування змісту гуманітарної освіти у ВНЗ технічного спрямування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем змістових модулів	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	л	с	сп
	2	3	4	5
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. Інженерна педагогіка як наука				
Тема 1. Розвиток інженерної освіти.	10	2	2	6
Тема 2. Психолого-дидактичні основи процесу навчання.	7			7
Тема 3. Основні види навчальних занять і методи навчання	10	2	1	7

Тема 4. Педагогічна комунікація.	10	2	1	7
Тема 5. Особливості виховання майбутніх інженерів.	10	2	1	5
Тема 6. Методичне забезпечення навчального процесу.	10	2	2	6
Разом - зм. модуль 1	57	10	7	38
Модуль 2. Сучасні проблеми інженерної педагогіки				
Тема 7. Система забезпечення якості освіти.	11	2	2	7
Тема 8. Нові технології навчання.	11	4	2	7
Тема 9. Гуманітарна освіта майбутніх фахівців інженерної (будівельної, економічної, юридичної та ін.) галузей.	11	2	2	7
Разом - зм. модуль 2	33	6	6	21
Усього годин	90	18	12	60

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Д.ф.
1.	Організація освітнього процесу у вищому навчальному закладі. Інтегроване технічно-гуманітарне освітнє середовище технічного ВНЗ.	2
2.	Організаційні форми, методи і засоби навчання у технічному ВНЗ.	1
3.	Психолого-педагогічні особливості роботи зі студентською групою.	1
4.	Педагогічна комунікація майбутнього педагога-інженера.	2
5.	Майбутній фахівець як суб'єкт процесу навчання у вищій школі.	1
6.	Гуманітарні якості майбутнього фахівця. Гуманітарні тренінги як розвиток нестандартного технічного мислення	2
7.	Методика застосування сучасних педагогічних технологій навчання у технічному ВНЗ (проектне навчання, сугестивне, «Створення ситуації успіху», інтерактивні, тренінгові, знаково-контекстне навчання).	2
8.	Основні напрями виховання навчання у технічному ВНЗ.	1
Разом		12

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Д.ф.
1.	Педагогіка та її розвиток.	6
2.	«Міжнародний (європейський) інженер-педагог» (ING - RAED IGIP) (класифікація інженера + інженерно-педагогічна підготовка + інженерно-педагогічна практика + досвід практичної роботи + знання англійської, німецької або французької мови).	7
3.	Напрями інтеграції вищої технічної школи України зі світовими професійно освітніми системами. Створення інтегрованого технічно-гуманітарного середовища ВНЗ.	7
4.	Роль інженерної педагогіки в сучасній вищій освіті.	7
5.	Розвиток інженерно-педагогічної освіти з поч.. 1960-х.рр. і дотепер.	6
6.	Прикладна (інженерна) конфліктологія	6
7.	Методи роботи зі студентами технічних ВНЗ	7
8.	Формування комунікативної культури викладача і студента.	7
9.	Правила педагогічного спілкування	7
Разом		60

7. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни «Інженерна педагогіка» використовують пояснювально-ілюстративні методи з використанням мультимедійних презентацій і проблемні методи навчання із застосуванням:

- вирішення проблемних завдань;
- виконання індивідуальних психологічних досліджень;
- тестових завдань;
- прийомів рольової гри;
- доповідей і повідомлень;
- активізації самостійного вивчення студентами літератури;
- навчальних дискусій.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання (одна правильна відповідь з чотирьох запропонованих).

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з семінарських занять – на основі перевірки конспектів та виконаних завдань.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на семінарських заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1. Завдання до семінарського заняття (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, психолого-педагогічні дослідження та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2				
66					34				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	
11	11	11	11	11	12	11	11	11	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для заліку
90–100	Зараховано
82–89	
74–81	

64–73	
60–63	
35–59	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням курсу

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Інженерна педагогіка» містить:

1. А.В. Кочубей., С.С. Якубовська. Педагогіка та методика викладання у вищій школі. Навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2018. – 292 с.
2. Робочий зошит до семінарських занять та самостійного вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка і методика викладання у вищій школі» для студентів усіх спеціальностей НУВГП / А.В. Кочубей, С.С. Якубовська. – Рівне: НУВГП, 2018. – 75 с.
3. 087-114 Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Інженерна педагогіка» для здобувачів II (магістерського) рівня освіти усіх спеціальностей НУВГП денної форми навчання / А.В.Кочубей – Рівне :НУВГП, 2018. – 14 с.
4. 087-114 Конспект лекцій із дисципліни «Інженерна педагогіка» для здобувачів II (магістерського) рівня освіти усіх спеціальностей НУВГП денної форми навчання / А.В.Кочубей – Рівне : НУВГП, 2018. – 52 с.
5. Кочубей А.В. Гуманітарна компетентність фахівця інженерної галузі: навчально-методичний посібник. – Рівне: НУВГП, 2018. – 38 с.
1. Якубовська С.С. Психологія і педагогіка. Навч. посібник / С.С. Якубовська. – Рівне: НУВГП, 2012. – 324 с. – Електронний ресурс: <http://ep3.nuwm.edu.ua/2304/>
2. Конспект лекцій на паперових носіях.
3. Конспект лекцій на електронних носіях.
4. Нормативні документи Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
5. Мультимедійні презентації до тем дисципліни «Інженерна педагогіка».
6. Роздавальний матеріал до семінарських занять.

11. Рекомендована література

Базова

1. Кочубей А.В., Якубовська С.С. Педагогіка та методика викладання у вищій школі. Навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2018. – 292 с.
2. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: «Академвидав», 2006. – 352 с. (Альма-матер).
3. Якубовська С.С. Психологія і педагогіка. Навч. посібник. – Рівне: НУВГП, 2012. – 324 с.

Допоміжна

1. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посібник. – К.: ВЦ «Академія», 2006. – 256 с. (Альма-матер).
2. Робочий зошит до семінарських занять та самостійного вивчення навальної дисципліни «Педагогіка і методика викладання у вищій школі» для студентів усіх спеціальностей НУВГП / А.В. Кочубей, С.С. Якубовська. – Рівне: НУВГП, 2018. – 75 с.
3. Макарова Л.І., Гах Й.М. Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 116 с.
4. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 3-тє вид., випр. – К.: Вища шк., 2004. – 487 с.
5. Павелків Р.В. Загальна психологія. Підручник. – К., 2004. – 506 с.
6. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З.Н. Курлянд, Р.І. Хмельюк, А.В. Семенова та ін.; За ред. З.Н. Курлянд. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 495 с.
7. Психологія: Підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова. – 4-тє вид., стереотип. – К.: Либідь, 2003. – 560 с.
8. Савчин М.В. Педагогічна психологія: Навч. посіб. – К.: Академвидав, 2007. – 424 с. (Альма-матер).
9. Степанов О.М., Фіцула М.М. Основи психології і педагогіки: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – 504 с.
10. Філоненко М.М. Психологія спілкування. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 224 с.
11. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: «Академвидав», 2006. – 352 с. (Альма-матер).

Електронний репозиторій НУВГП

1. Якубовська С.С. Психологія і педагогіка. Навч. посібник. – Рівне: НУВГП, 2012. – 324 с.
<http://ep3.nuwm.edu.ua/2304/>

12. Інформаційні ресурси

1. Кабінет Міністрів України / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
2. Законодавство України / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua/>
3. Національна бібліотека ім.В.І.Вернадського / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/>
4. Обласна наукова бібліотека (м.Рівне, майдан Короленка,6 / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.lib.rv.ua/>
5. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська,44) / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.cbc.rv.ua/>
6. Наукова бібліотека НУВГП (м.Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> (інформаційні ресурси у цифровому репозиторії)

